

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský výchovný ústav, Horní Těrlicko, Sportovní 561

Sportovní 561, 735 42 Horní Těrlicko

Identifikátor školy: 600 031 381

Termín konání inspekce: 20. – 24. říjen 2003

Čj.:	n1-1479/03-005137
Signatura:	on3zx210

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ Personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v Dětském výchovném ústavu, Horní Těrlicko, Sportovní 561 (dále jen DVÚ) vzhledem k účelu a působení školského zařízení a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
- ❖ Materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v DVÚ vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
- ❖ Průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v DVÚ vzhledem k účelu a působnosti školského zřízení.
- ❖ Průběhu a výsledku vzdělávání a výchovy v součástech speciální základní škola a zvláštní škola v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, fyzika a přírodopis vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský výchovný ústav, Horní Těrlicko, Sportovní 561 je školské zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Zřizovatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana.

Školské zařízení sdružuje:

1. Speciální základní školu s kapacitou 36 žáků.
2. Zvláštní školu s kapacitou 12 žáků.
3. Dětský výchovný ústav s kapacitou 48 lůžek.
4. Školní jídelnu s kapacitou 85 jídel.

Základní údaje o školském zařízení a kolektivu dětí:

Evidenční stav	35
Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou	30
Počet dětí s uloženou ochrannou výchovou	1
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	4
Počet dětí ve vazbě (žáci po ukončení povinné školní docházky)	3
Počet výchovných skupin	4

Výchovná skupina	Počet dětí	Speciální základní škola	Zvláštní škola	Sourozenci
1.	8	8	0	0
2.	8	5	3	0
3.	8	6	2	2
4.	8	5	3	0
Celkem	32	24	8	2

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ A VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní údaje o zaměstnancích DVÚ

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	1
Vedoucí vychovatel a zástupce statutárního orgánu	1	0
Učitelé	6	2
Vychovatelé	9	4
Pomocní vychovatelé	4	2
Psycholog	1	1
Sociální pracovnice	2	2
Ostatní zaměstnanci	11	10
Celkem	35	22

Ze 17 pedagogů je 7 učitelů (včetně ředitelky). Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve speciálních základních, zvláštních a pomocných školách splňuje 5 učitelů, 2 učitelé stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nesplňují. Z celkové počtu vychovatelů nesplňují 2 stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Před vznikem pracovního vztahu byla u nově přijatých pedagogických pracovníků psychická způsobilost zjištěna psychologickým vyšetřením.

Psycholožka, sociální pracovnice plní funkci zdravotní sestry, pomocní vychovatelé i ostatní zaměstnanci splňují kvalifikační předpoklady a požadavky stanovené pro výkon těchto povolání. Jedna sociální pracovnice má středoškolské vzdělání jiného zaměření. V dané funkci má však mnohaletou praxi a bohaté zkušenosti. S orgány sociálně-právní ochrany dětí spolupracuje na velmi dobré úrovni. Má důvěru chlapců, ti se na ni obracejí i se svými problémy. Sociální pracovnice vypisuje pedagogickým pracovníkům důležité údaje z osobní anamnézy dětí. Se spisy se pracovníci seznamují jen v kanceláři sociální pracovnice. Ta zajišťuje i doprovody dětí k soudům apod. Pomocní vychovatelé zabezpečují noční služby od 20:00 do 8:00 hodin. Časové rozvržení práce všech ostatních zaměstnanců pokrývá potřeby školského zařízení.

Odborné služby (etopedické, psychiatrické) zabezpečuje vedení DVÚ spoluprací s diagnostickým ústavem, zdravotnickým zařízením a školskými poradenskými zařízeními. Funkci výchovného poradce a preventisty sociálně patologických jevů vykonává psycholožka DVÚ. Poskytuje žákům profesní poradenství, zabezpečuje prevenci a řešení sociálně patologických jevů, spolupracuje s vychovateli a učiteli při řešení výchovných problémů, zpracovává posudky žáků pro soudy, policii i pro potřeby psychologického vyšetření. Její práce s dětmi je systematická.

Ředitelka dětského výchovného ústavu při vedení zaměstnanců využívá závěrů pravidelných pondělních porad vedení, kterých se účastní vedoucí vychovatel, psycholog, sociální pracovnice, ekonomka a hospodářka zařízení. Jako poradní orgány slouží také pedagogické rady, metodická sdružení, pravidelné porady učitelů, vychovatelů a ostatních zaměstnanců. V letošním školním roce byli přijati 3 noví vychovatelé, kterým metodicky pomáhají vedoucí

denních směn a vedoucí vychovatel. Na výchovné, vzdělávací i sociální úkoly školského zařízení pozitivně působí skutečnost, že 59% pedagogických pracovníků jsou muži.

Řídící a kontrolní činnost ředitelky obsažená v organizačním a obsahovém zabezpečení školního roku 2003/2004 je konkretizována v plánu kontrolní a hospitační činnosti. Plánovaná kontrolní činnost zahrnuje všechny součásti, úseky a oblasti školského zařízení. Se závěry kontrol a navrženými opatřeními, které jsou součástí zápisů z porad širšího vedení, jsou zaměstnanci seznamováni. Při provedené kontrolní činnosti práce učitelů v letošním školním roce nezjistila ředitelka DVÚ nedostatky v organizaci chodu speciální základní školy. Ve všech ostatních oblastech je kontrolní činnost zaznamenávána operativně v knize denního hlášení. Tato kontrola je účinná. Přijímaná opatření jsou efektivní a vedou k odstranění zjištěných nedostatků.

Vedení DVÚ na základě analýzy a vyhodnocení potřeb školského zařízení podporuje získávání a rozšiřování odborné pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků studiem na vysoké škole. V současné době 2 učitelé a 3 vychovatelé navštěvují rozšiřující studium speciální pedagogiky. Další vzdělávání probíhá podle individuálních požadavků a potřeb pracovníků. Je ovlivňováno finančními možnostmi zařízení a kvalitou nabídky vzdělávacích akcí. V letošním školním roce je další vzdělávání zaměřeno na prevenci sociálně patologických jevů a na práci s výpočetní technikou.

Hodnocení zaměstnanců je prováděno ihned po skončení kontrolní nebo hospitační činnosti. Komplexní hodnocení zaměstnanců provádí ředitelka na poradách pedagogických pracovníků i správních a provozních zaměstnanců. Na těchto poradách mají všichni zaměstnanci vytvořen prostor pro sebehodnocení, případně pro vyjádření nesouhlasu s hodnocením ředitelky DVÚ. Osobní příplatky a mimořádné odměny jsou stanoveny na základě písemně zpracovaných kritérií.

Organizace činnosti a provozu školského zařízení se řídí organizačním řádem. V jeho úvodu je uveden neplatný právní předpis (*zákon č. 64/1981 Sb., ve znění pozdějších předpisů s přihlédnutím k místním a provozním podmínkám*), platný naopak uveden není (*zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*). Řád obsahuje organizační strukturu, obsahové zaměření činnosti, vedení dokumentace, zastupitelnost pracovníků, předávání a přejímání funkcí, organizační schéma, řeší provoz školy a ústavu, činnosti administrativního i správního charakteru. DVÚ je rozdělen na úseky. Úsek mimoškolní činnosti, úsek odborných pracovníků i úseky zdravotní a sociální jsou efektivně a účinně řízeny. Pouze v organizaci činnosti školy se projevily nedostatky, které se projevily v realizaci učebního plánu a vedení povinné pedagogické dokumentace. Vnitřní informační systém je funkční. Umožňuje operativní přenos potřebných informací mezi vedením DVÚ a zaměstnanci jednotlivých úseků i mezi zaměstnanci navzájem.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení jsou hodnoceny jako velmi dobré. Vzhledem k realizovaným schváleným učebním dokumentům jako dobré.

Celkově jsou personální podmínky hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ A VZHLEDEM KE DOKUMENTŮM	PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ K ÚČELU A PŮSOBNOSTI SCHVÁLENÝM UČEBNÍM
--	--

DVÚ je od roku 1999 umístěn v Horním Těrlicku v budově, která původně sloužila jako středisko vodních sportů. V současné době probíhá druhá etapa rekonstrukce budovy, jejíž dokončení je plánováno na listopad tohoto roku. V době inspekce nebylo ještě dokončeno čtvrté podlaží, kde mají být umístěny kabinety a odborné učebny.

V suterénu budovy jsou sklady (osobních věcí žáků, oblečení, potravin), prádelna sušárna, šicí dílna a sauna. V prvním podlaží je sál, sloužící jako tělocvična (je využíván i pro výuku dramatické výchovy a pro muzikoterapii). K němu přiléhá sklad sportovního materiálu, dílna pro pracovní vyučování a cvičná kuchyň. Dále je v tomto podlaží jídelna s kuchyní, kancelář výchovného poradce, psychologa, ošetrovna a místnost pro zdravotní vyšetření žáků včetně hygienického zázemí. Ve čtyřech místnostech v přízemí (jde o kanceláře v nichž je výpočetní technika) je na oknech mříž. Druhé podlaží je upraveno jako byty pro dvě skupiny rodinného typu a část slouží jako učebna čtvrtého až šestého ročníku speciální základní školy a třída zvláštní školy. Je zde také sborovna, kabinet a úklidová místnost. Třetí podlaží je upraveno shodně jako druhé, třídy slouží pro výuku sedmého až devátého ročníku speciální základní školy.

Ve třídách jsou vestavěné skříně pro uložení pomůcek, pracovní stoly a židle, televizní přijímač, videorekordér a v některých třídách i zpětný projektor.

Ve druhé budově je kancelář ředitele, zástupce ředitele, sociální pracovnice, ekonomky a jednací místnost. Na zahradě je osm srubových chatek, které jsou využívány pro letní ubytování žáků jiných dětských výchovných ústavů a dětských domovů. Pozemek, který patří dětskému výchovnému ústavu je oplocen. Na části pozemku je asfaltové hřiště pro míčové hry (kopaná, házená, odbíjená, vybíjená, košíková).

Škola má dostatek učebnic i učebních pomůcek pro výuku. Vzhledem k tomu, že rekonstrukce ještě není dokončena, jsou kabinety nefunkční a některé pomůcky jsou uloženy ve skladech. Didaktická technika a výpočetní technika jsou umístěny ve třídách a využívány při výuce. Ve třídách mají žáci uloženy i pracovní oděvy pro pracovní vyučování. Ve školní knihovně je 1763 knih, které si žáci pravidelně půjčují.

Každá výchovná skupina má k dispozici kuchyň, obývací pokoj a ložnice pro dvě nebo tři děti. Obývací pokoj je vybaven vhodným nábytkem, televizním přijímačem, videorekordérem a Hi-Fi věží. Součástí vybavení kuchyně je i žehlička a žehlící prkno. Na každém patře je pračka určená pro praní osobního prádla. Ložnice jsou vybaveny postelemi, nočními stolky, stolními lampami pracovním stolem a radiomagnetofonem. Výzdoba chodeb i pokojů je vkusná a účelná, využívá žákovské práce a fotografie ze života ústavu.

Prvky rodinné výchovy jsou začleněny do činnosti jednotlivých skupin. Ve všech skupinách je dvojice vychovatelů (muž a žena), žáci se podílí na úklidových a domácích pracích. Starší žáci pomáhají mladším.

Vybavení DVÚ pro mimoškolní činnost je na velmi dobré úrovni. Ve volném čase využívají žáci asfaltové hřiště, tělocvičnu a tenisové kurty místní tělovýchovné jednoty v sousedství ústavu. V suterénu budovy je i sauna. Součástí inventáře je vybavení pro turistiku (spací pytle, stany, vařič, tři lodě, osm kol, sjezdové i běžecké lyže a boty). Žáci mohou využít i brusle, kolečkové brusle a sáně. Pro kolektivní a míčové hry jsou k dispozici dresy, vybavení pro florbal, softbal, stolní tenis atd.

Poměrně dobré je i vybavení pro hudební výchovu (klavír, klávesy, Orfův instrumentář, šest kytar, flétny audiokazety, gramofonové desky, nahrávky na CD nosičích a Hi-Fi věž. Pro výtvarné činnosti je určena vypalovací pec a pomůcky pro kreslení a malování. Pro potřeby dokumentace je využívána videokamera a fotoaparát.

Všichni žáci mají k dispozici pracovní, sportovní i turistické oblečení a obuv. Směrnice ředitelky DVÚ stanoví normu pro osobní vybavení dětí (oděvy, oděvní součásti, prádlo, obuv a věci sloužící k osobní potřebě). Evidence vydaných předmětů osobního vybavení je vedena na evidenčních kartách na nichž dítě i vychovatel potvrzují převzetí podpisem.

Z rozpočtu DVÚ je vyčleněna částka na doplnění a rozšíření materiálně-technického vybavení. Na základě požadavků vychovatelů a samosprávy je proveden návrh vybavení, které bude z rozpočtu zakoupeno. Hodnocení využití materiálního a technického vybavení probíhá v rámci hospitační činnosti a průběžných kontrol činnosti i na základě komunikace s učiteli, vychovateli a žáky.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM K ÚČELU A PŮSOBNOSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Výchovně-vzdělávací činnost školského zařízení

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 34 zákona č. 109/2002 Sb. Nedostatky jsou však ve způsobu jejího vedení, zejména ve vnitřním řádu. V jeho úvodu je uvedena i vyhláška č. 64/1981 Sb., o školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo preventivní péče, která byla výše uvedeným zákonem zrušena. Základní právo každého dítěte na výchovu a vzdělávání v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o dětských právech a základních svobodách není zakotveno ve vnitřním řádu ani v další vedené dokumentaci. Ustanovení vnitřního řádu, která vycházejí z již neplatného právního předpisu (práva a povinnosti dětí, opatření ve výchově aj.), jsou postupně opravována formou dodatků vnitřního řádu. Ani ty však nejsou plně v souladu s aktuálně platnými právními předpisy (není uvedeno právo dítěte dle § 20 odst. 1 písm. j) a o) zákona č. 109/2002 Sb.). Nad rámec uvedeného zákona jde ustanovení vnitřního řádu ukládající povinnost dítěte „hradit ze svých příjmů škodu, kterou způsobí z nedbalosti, a to až do výše měsíčního kapesného“, „omezení návštěv rodičů, pouze na budovu DVÚ, zkrácení doby návštěvy“. Nejasná je například formulace „neudělení volných vycházek, či úplný zákaz na delší časové období“. Vnitřní řád je nepřehledný a nejednoznačný. V současné době, kdy nabyla platnosti vyhláška č. 334/2003 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, počítá vedení s přepracováním celého vnitřního řádu. Výroční zpráva za školní rok 2002/2003 obsahuje osobní údaje. Například jmenný seznam pracovníků s uvedením vykonávané funkce (pracovního zařazení), jmenný seznam a umístění dětí po ukončení povinné školní docházky a jmenný seznam dětí, které odešly v průběhu školního roku ze zařízení. Osobní dokumentace dětí je vedena na potřebné úrovni, spisy mají všechny náležitosti v souladu s právními předpisy. Uloženy jsou na bezpečném místě a jsou chráněny proti zneužití. Ředitelka DVÚ má písemně zpracovanou „Koncepti rozvoje DVÚ Horní Těrlicko“.

Individuální programy rozvoje osobnosti dětí zpracovávají pedagogičtí pracovníci sami, z územně příslušného diagnostického ústavu žádný návrh nedostávají. Programy jsou zpracovány téměř pro všechny chlapce, zvláště pro vzdělávání ve škole a zvláště pro

mimoškolní oblast. Na jejich vypracovávání participuje i ústavní psycholožka. Ta průběžně sleduje výsledky žáků v záznamech vychovatelů a učitelů. Vždy jednou za dva měsíce uskuteční rozhovor s každým dítětem. Na základě analýzy podnětů získaných z těchto zdrojů zve žáky na terapeutické činnosti. Poskytuje žákům možnost konzultovat problémy, které je právě tíží. O každém žákovi vede záznamy z pozorování a rozhovorů. Pro žáky šestých tříd zavedla kurz sociálního učení, který formou her učí žáky řešit různé životní situace, vede je k utváření sebepojetí a sebedůvěry. Poskytuje také konzultace rodičům. Na písemné pozvání reaguje pozitivně asi 60% rodičů. S rodiči, kteří projeví zájem, realizuje rodinnou terapii. Úspěšné jsou i konzultace pro pedagogické pracovníky DVÚ. Zpracovala pro ně „Metodiku postupu výchovného pracovníka při zneužití psychotropní látky svěřencem“. V tomto dokumentu jsou vedle základních informací i základní strategie pomoci. Významným prvkem činnosti výchovné poradkyně je i zpracovávání projektů v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Ve školním roce 2002/2003 a 2003/2004 byl realizován projekt Kalokagathia, zaměřený na fyzickou, relaxační a estetickou formu prevence. V současné době má připraven projekt „Prevence sociálně patologických jevů pro rok 2004“. Spolupráce s orgány péče o dítě, pedagogicko-psychologickou poradnou, soudy a policií je na dobré úrovni.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu (struktura denních činností) je z psychohygienického hlediska v pořádku. Vnitřní informační systém je plně funkční. Je založen na osobních kontaktech, využívá i písemnou a telefonickou formu komunikace. Další informace jsou předávány na poradách vychovatelů (1x měsíčně) a na jednáních pedagogické rady. Osoby odpovědné za výchovu jsou informovány po přijetí jejich syna do DVÚ (vstupní informace), dále pak na jejich žádost nebo při návštěvách v zařízení. Výchova realitou a pro realitu (cílený rozvoj kompetencí chlapců) má ještě rezervy. Například nákupů ošacení a obuvi se účastní chlapci spíše výjimečně. Nákupů potravin se pravidelně účastní chlapci z kroužku vaření nebo v rámci prázdninových aktivit. Více se prakticky seznamují s touto oblastí chlapci při pobytech mimo zařízení (turistická základna aj.). V zařízení je ustanovena spoluspráva chlapců, kterou vede vedoucí vychovatel. Složena je ze zástupců jednotlivých výchovných skupin (dále jen VS). Systém je otevřený vnějším vlivům, chlapci navštěvují zájmové útvary mimo DVÚ, využíváno je i společenského sálu v ústavu, který používají také ostatní subjekty. Některé akce jsou veřejné (vánoční program). Aktuálně nikdo z chlapců nenavštěvuje školu mimo DVÚ. Vedení DVÚ využívá možnosti přefazovat prostřednictvím diagnostického ústavu chlapce do dětských domovů.

Průběh výchovně-vzdělávacích činností školského zařízení

Základní právo každého dítěte na výchovu a vzdělávání v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o dětských právech a základních svobodách (přestože není zakotveno v dokumentaci) je v praxi realizováno.

Plánování a příprava na výchovně-vzdělávací činnosti je na velmi dobré úrovni. Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti jsou zpracovávány v Denících výchovné skupiny, jejich úroveň je velmi dobrá. Výchovně-vzdělávací cíle jsou stanoveny v individuálních plánech (programech rozvoje osobnosti dětí). Nový vychovatel absolvuje první týden služeb společně s vedoucím vychovatelem, v dalším období přebírá jeho metodické vedení vedoucí směny.

Materiální podpora sledovaných výchovně-vzdělávacích činností je v současné době limitována probíhající rekonstrukcí objektu. Projevy hostilních postojů chlapců vůči zařízení ani vůči personálu nebyly zjištěny. Psychohygienu výchovně-vzdělávacích činností je dodržována, všechny prostory pro výchovně-vzdělávací činnost, které byly v době konání

inspekce v provozu, byly čisté, upravené a podnětné. Výchova prostředím je v rámci aktuálních možností realizována.

Průběžná motivace a hodnocení dětí je na velmi dobré úrovni. Komunitní sezení probíhá 1x za 14 dní. Chlapci mají dostatečný prostor pro reflexi a sebereflexi, totéž platí i o denních hodnoceních v rámci jednotlivých výchovných skupin. Při hodnocení jsou nedílnou součástí i pokusy chlapců o sebehodnocení. Názorová rozdílnost je připouštěna. V přiměřené míře je využíváno pochval a povzbuzení. Nosnou oblastí je sportovní činnost, ale i oblast výtvarné a hudební činnosti. K výchovně-vzdělávacím akcím je využíváno také ústavního mikrobusu. Pedagogičtí pracovníci kontinuálně motivují chlapce k přípravě na povolání. Při rozhovorech většina chlapců sdělovala své zaměření při volbě povolání, někteří mají i náhradní obory. V zařízení není zřízena oddělená místnost a tohoto institutu není v reedukačním a resocializačním procesu užíváno. Velmi kvalitní byla ve všech výchovných skupinách sledovaná příprava na vyučování.

Interakce a komunikace mezi dětmi a dospělými i mezi dětmi vzájemně probíhá na velmi dobré úrovni. Velmi příznivé je, že při sledovaných činnostech nedocházelo k vzájemnému zesměšňování, ironizování apod. Chlapci dokáží vyslechnout ostatní, v jednotlivých výchovných skupinách se projevuje jistá míra koheze. Bez problémů dokáží komunikovat i s cizími dospělými osobami, bez obav vyjadřují své názory.

Průběh výchovy a vzdělávání vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Vzdělávací programy

Ve speciální základní škole je vyučováno podle vzdělávacího programu Základní škola, čj.: 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996, v němž jsou zapracovány úpravy a doplňky čj.: 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998. Ve zvláštní škole je vyučováno podle vzdělávacího programu zvláštní školy čj.: 22 980/97-22 s platností od 1. září 1997 a vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj.: 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997. ***Vzdělávací programy jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.***

Učební plán zvláštní školy je sestaven v souladu s Úpravou vzdělávacího programu zvláštní školy čj.: 16 984/2000-24 s platností od 1. září 2000. Týdenní hodinové dotace jednotlivých předmětů v pomocné škole jsou přizpůsobeny psychickým a fyzickým možnostem a potřebám vyučovaného žáka. Výuka v pomocné škole probíhá v souladu se schváleným učebním plánem. V provedené úpravě výchovně-vzdělávacího procesu ve speciální základní škole není pro předmět zeměpis dodržen stanovený minimální počet hodin v 6. – 9. ročníku. ***Výuka ve speciální základní škole není v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu Základní škola.***

Povinná pedagogická dokumentace je vedena nekvalitně. (Nepřehlednost v označení tříd a ročníků, neprůkaznost pohybu žáků mezi třídami a jinými školami, zpracovaný rozvrh jedné třídy neodpovídal reálnému složení vyučovaných ročníků v dané třídě.) V době konání inspekce byly nedostatky ve vedení povinné pedagogické dokumentace průběžně odstraňovány. V navštívených hodinách byla realizovaná výuka sledovaných předmětů v souladu s učebními osnovami jednotlivých ročníků. ***Vedení povinné dokumentace průkazně nezachycuje průběh vzdělávání.***

Kontrola naplňování učebních plánů a učebních osnov je ředitelkou zařízení prováděna podle zpracovaného plánu kontrolní a hospitační činnosti. Ke dni konání inspekce provedla 8 hospitací se zaměřením na interakci a komunikaci mezi učiteli a žáky a na kontrolu vedení povinné pedagogické dokumentace. Kontrolou povinné pedagogické dokumentace nebyly ředitelkou zjištěny výše uvedené nedostatky. ***Způsob kontroly naplňování učebních plánů a učebních osnov je neúčinný.***

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu se řídí školním řádem, který je nedílnou součástí vnitřního řádu školského zařízení. Školní řád obsahuje ve stručné podobě ustanovení vymezená právním předpisem. Stavba rozvrhů hodin z psychohygienického hlediska je negativně ovlivněna skutečností, že je vyučováno ve třídách s odděleními různých ročníků a limitovaným počtem pedagogů. Z výše uvedených důvodů byl překročen ve dvou ročnících právním předpisem stanovený maximální počet vyučovacích hodin v jednom celku. ***Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.***

Průběh vzdělávání a výchovy ve speciální základní škole a ve zvláštní škole v předmětech český jazyk a dějepis

Výuka byla sledována ve všech 4 třídách (3 třídy speciální základní školy, 1 třída zvláštní školy). Bezprostřední příprava na vyučování obsahovala stanovení témat při zachování návaznosti učiva. Příprava obsahovala také promyšlené časové rozvržení frontálních, skupinových i individuálních činností nebo samostatné práce žáků. Výukové cíle v jednotlivých ročnících byly v souladu s učebními osnovami daného předmětu. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mají vyučující zpracovány individuální vzdělávací programy.

Výuka obou předmětů je zajišťována 2 učitelkami. Jedna z nich nesplňuje stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost neměla negativní vliv na věcnou a odbornou správnost výuky.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách. Učitelky využívaly učebnice, pracovní listy, sešity, knihy ze školní knihovny, encyklopedie a názorné obrazové pomůcky. Používané učební pomůcky podporovaly efektivitu vyučovacích metod. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem a možnostem žáků. Obě vyučující při střídání učebních činností využily nabízených možností pro relaxaci žáků.

Organizace sledovaných hodin obou předmětů vycházela ze skutečnosti, že ve třídách jsou vyučovány 3 až 4 ročníky. Organizační pokyny byly stručné, jasné a omezily se na rozdělení učebních činností po ročnících. Vnitřní členění hodin bylo účelné a odráželo náročnost probíraných témat. V navštívených hodinách čtení a literární výchovy vyučující velmi účinně využívala mezipředmětových vztahů a aktivních činností žáků (referáty, hledání kladných vlastností literárních hrdinů). Žáci byli vedeni k používání různých informačních zdrojů. Obě učitelky vhodně volily organizační formy a metody výuky a měly vždy vytvořen prostor pro individuální přístup k žákům.

Vstupní motivace byla vzhledem ke složení tříd omezena na seznámení žáků s cílem hodiny. Průběžná motivace využívala životní zkušenosti žáků a jejich poznatků z mimoškolní četby. Velmi efektivní byla při zapojení prvků emocionální a volní výchovy v souvislosti s kladnými historickými a literárními hrdiny. Používaná motivace byla účinná, protože žáci ve sledovaných hodinách projevovali zájem o učební činnosti.

Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla založena na vzájemném respektování. Žáci ve většině sledovaných hodin měli vytvořen prostor pro vyjádření názorů, myšlenek i pocitů. Verbální projev žáků byl cíleně rozvíjen a usměrňován. Pouze v jedné hospitované hodině se učitelka spokojovala s jednoslovnou odpovědí. Ve třídě vyučované podle vzdělávacího

programu zvláštní školy vyučující zapojila do komunikace mezi žáky prvky etnické výchovy. V hodině čtení a literární výchovy byla rozvíjena i zvuková stránka řeči. V této hodině bylo využito učivo také pro osobnostní a sociální rozvoj žáků. Přátelská a nekonfliktní komunikace ve sledovaných hodinách měla kladný vliv na kvalitu vzájemných vztahů.

Slovní hodnocení žáků bylo doplňováno klasifikací. Zkoušení navazovalo na probrané a procvičené učivo. Klasifikace ve většině případů obsahovala analýzu chyb. Hodnocení bylo převážně pozitivní, zdůvodněné a respektovalo individuální schopnosti jednotlivých žáků. Ve třídě 8. ročníku bylo učitelkou vhodně používáno i sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků.

Průběh vzdělávání a výchovy ve speciální základní škole a zvláštní škole jsou v předmětech český jazyk a dějepis hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh vzdělávání a výchovy ve speciální základní škole a ve zvláštní škole v předmětech matematika, fyzika a přírodopis

Hospitace byly provedeny ve třech třídách v nichž se výuka řídí vzdělávacím programem Základní škola, a v jedné třídě, která pracuje podle vzdělávacího programu zvláštní školy. Všichni vyučující mají časově tematické plány učiva jednotlivých předmětů vycházející z učebních osnov příslušného vzdělávacího programu. Pro žáky se specifickými poruchami učení mají učitelé zpracovány individuální vzdělávací programy. Cíle výuky byly ve sledovaných hodinách stanoveny vhodně a přiměřeně aktuálnímu stavu třídy.

Výuka v hospitovaných vyučovacích hodinách byla věcně i odborně správná. Učitelé předmětů matematiky a fyziky splňují stanovené podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, vyučující přírodopisu splňuje podmínky pro výuku na základní škole. Pro výuku ve speciální základní škole a zvláštní škole nemá způsobilost rozšířenou studiem speciální pedagogiky. Tato skutečnost neměla negativní vliv na průběh sledované výuky.

Vzhledem k doposud neukončené rekonstrukci budovy probíhaly vyučovací hodiny v běžných třídách, které jsou vyzdobeny tabelárními pomůckami a žákovskými pracemi. Při výuce matematiky byly využity kalkulátory, dobrou úroveň měla i práce s učebnicí. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách použita.

Při výuce matematiky, fyziky i přírodopisu převládala tradiční struktura vyučovací hodiny. Při prezentaci nového učiva je nejčastěji používána metoda heuristického rozhovoru. Ve třídách, kde jsou sdruženi žáci několika ročníků, se střídá frontální přístup se samostatnou prací žáků. Ve vyučovacích hodinách přírodopisu byly vhodně začleněny prvky environmentální výchovy a zásady ochrany zdraví.

Motivace vycházela z pozitivních interpersonálních vztahů mezi učitelem a žáky, využívala zkušenosti žáků a příklady ze života. Žáci byli aktivní a projevovali zájem o probírané učivo. Svými bezprostředními dotazy projevovali důvěru k učitelům. Mnohé jejich dotazy svědčily o hlubších znalostech a umožňovaly učitelům rozšířit rozsah probíraného učiva.

Ve vyučovacích hodinách převažovala klidná pracovní atmosféra. Pravidla vzájemné komunikace žáci znají a akceptují. Vyučující vytvářeli prostor pro osobnostní a sociální rozvoj žáků, vedli je k sebeúctě a k toleranci.

Hodnocení žáků vycházelo ze sledování výsledků jejich činnosti v průběhu vyučovací hodiny i z výsledků zkoušení. Bylo převážně pozitivní, objektivní a spravedlivé. Učitelé respektují individuální dispozice žáků a oceňují jejich snahu i dosažený pokrok.

Průběh vzdělávání ve speciální základní škole a zvláštní škole jsou v předmětech matematika, fyzika a přírodopis hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině.

V souladu s § 42 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb. byla dne 19. 9. 2003 podána žádost o změnu zařazení v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2003, čj.: 18 495/2002-21 ze dne 8. 1. 2003
2. Zřizovací listina vydaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ze dne 28. 10. 1991
3. Dodatek ke zřizovací listině MŠMT ČR ze dne 15. 11. 1994, čj.: 30 321/94-61 s účinností od 1. ledna 1995
4. Dodatek ke zřizovací listině MŠMT ČR ze dne 1. 9. 1995, čj.: 21 052/95-61 s účinností od 1. září 1995
5. Změna zřizovací listiny – dodatek č. 3, ze dne 2. 10. 1998, čj.: 26 910/98-21 s účinností od 1. ledna 1999
6. Změna zřizovací listiny – dodatek č. 4 ze dne 30. 11. 1999, čj.: 26 495/99-21 s účinností od 1. prosince 1999
7. Změna zřizovací listiny – dodatek č. 5 ze dne 31. 3. 2000, čj.: 12 116/2000-21 s účinností od 1. 1. 2000
8. Změna zřizovací listiny – dodatek č. 6 ze dne 6. 2. 2002, čj.: 12 315/02-21 s účinností od 1. března 2002
9. Výkaz o speciálních školách Škol (MŠMT) V 4-01 podle stavu k 30. 9. 2003
10. Výkaz o zařízení pro výkon ústavní – ochranné výchovy Škol (MŠMT) V 14-01 podle stavu k 15. 10. 2003
11. Příloha k Výkazu o speciálních školách o základní – zvláštní škole Škol (MŠMT) V 4b-01 podle stavu k 30. 9. 2003
12. Organizační řád Dětský výchovný ústav, Sportovní 561, 735 42 Horní Těrlicko ze dne 2. 1. 2003
13. Koncepce rozvoje Dětského výchovného ústavu v Horním Těrlicku ze dne 1. 9. 2000
14. Roční plán kontrolní činnosti a hospitační činnosti, šk. rok 2003/2004 ze dne 1. 9. 2003
15. Celoroční plán mimoškolní činnosti rok 2003/2004 ze dne 1. 9. 2003
16. Výroční zpráva – šk. rok 2002/2003 ze dne 1. 9. 2003
17. Organizační a obsahové zabezpečení šk. roku 2003/2004 ze dne 27. 8. 2003
18. Třídní knihy a třídní výkazy všech tříd a ročníků ve školním roce 2003/2004
19. Katalogové listy všech žáků speciální základní školy a zvláštní školy ve školním roce 2003/2004
20. Školní řád ze dne 1. 12. 1999
21. *Učební plán základní školy 4. – 9. ročník pro školní rok 2003/2004, bez uvedení data*
22. *Učební plán zvláštní školy 6. – 9. ročník pro školní rok 2003/2004, bez uvedení data*
23. *Učební plán pomocné školy VS/I. pro školní rok 2003/2004, bez uvedení data*

24. Rozvrh hodin pro 4., 5., 6. třídu ZŠ na školní rok 2003/2004
25. Rozvrh hodin pro 8. třídu ZŠ na školní rok 2003/2004
26. Rozvrh hodin pro 7., 9. třídu na školní rok 2003/2004
27. Rozvrh hodin pro 6., 7., 8., 9. a pomocnou třídu ZvŠ na školní rok 2003/2004
28. Záznam z pedagogické rady ze dne 29. srpna 2003
29. Protokoly o komisionální zkoušce ze dne 26. 8. 2003
30. Vnitřní řád Dětský výchovný ústav Sportovní 561, Horní Těrlicko ze dne 1. 12. 1999
31. Dodatek č. 1 k Vnitřnímu řádu DVÚ, Sportovní 561, Horní Těrlicko s účinností od 1. 7. 2002
32. Dodatek č. 2 ředitelky DVÚ Horní Těrlicko k vnitřnímu řádu na základě zákona č. 109/2002 Sb. (tento dodatek nahrazuje bod 3, 4 a bod 10 stávajícího vnitřního řádu) bez uvedení data a účinnosti
33. Roční plán výchovně-vzdělávací činnosti na školní rok 2003/2004
34. Jednací protokol ve školním roce 2003/2004
35. Týdenní programy výchovně-vzdělávací práce všech výchovných skupin ve školním roce 2003/2004
36. Deníky výchovných skupin ve školním roce 2003/2004
37. Kniha úředních návštěv
38. Kniha ostatních návštěv
39. Kniha denní evidence zařízení (*Kniha denního hlášení od 1. 9. 2003 do 23. 10. 2003*)
40. Osobní dokumentace všech dětí umístěných v zařízení ke dni inspekce
41. Návrh koncepce resocializace v DVÚ Horní Těrlicko, únor 2003
42. Plán výchovného poradce DVÚ Horní Těrlicko na školní rok 2003/2004 ze dne 29. srpna 2003.
43. Minimální preventivní program na školní rok 2003/2004 ze dne 30. září 2003.
44. Metodika postupu výchovného pracovníka při zneužití psychotropní látky svěřencem, 20. 12. 2002
45. Sociální učení v DVÚ Horní Těrlicko, únor 2003
46. Směrnice č. 1/1999 ŘDVÚ, vnitřní normy pro ošacení a prádlo svěřenců ze dne 30. 11. 1999 s platností od 1. 12. 1999
47. Personální dokumentace zaměstnanců s osobními čísly: 40060, 63746, 73960, 23455, 95600, 41306, 23520, 39535, 2001, 39500, 5100, 18101, 73100, 85100, 95001, 84500, 84205, 95320, 9915, 13313
48. Inspekční zpráva čj.: 133 450/98-05003 ze dne 30. 11. 1998
49. Protokol o kontrole čj.: 133 451/98-05003 ze dne 30. 11. 1998
50. Zápisy z hospitací ředitelky a zápisy z porad vedení DVÚ ve školním roce 2003/2004

ZÁVĚR

Personální zabezpečení mimoškolní činnosti je velmi dobré. Dílčí nedostatky v organizačním a metodickém vedení učitelů i v kontrolní činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou důsledkem zaměření vedení DVÚ na dokončení realizované investiční akce. Personální podmínky jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Materiálně-technické podmínky a prostorové uspořádání (i v probíhající druhé etapě rekonstrukce budovy) umožňují zabezpečit plné přímé zaopatření i specifické výchovné a vzdělávací potřeby umístěných dětí.

Přes nedostatky ve vedení povinné dokumentace je průběh vzdělávání a výchovy vzhledem k účelu a působnosti školského zařízení na velmi dobré úrovni.

V součástech speciální základní škola a zvláštní škola bylo zjištěno neprůkazné vedení povinné dokumentace a nedodržování učebního plánu realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Průběh vzdělávání a výchovy sledovaných předmětů v součástech speciální základní škola a zvláštní škola je hodnocen jako velmi dobrý.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ivo Závodný	Mgr. Ivo Závodný
Členové týmu	PaedDr. Pavel Bártík	PaedDr. Pavel Bártík
	PhDr. Vladimír Vocolka	PhDr. Vladimír Vocolka

Další zaměstnanci ČŠI Ing. Alena Ledabylová
Hana Jánošková

V Bruntále dne 1. prosince 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. prosince 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
PaedDr. Eva Němečková	PaedDr. Eva Němečková

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního

týmu, tj. Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát – pracoviště Bruntál, Nádražní 20, 792 01 Bruntál. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad - odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, 702 18 Ostrava	2004-01-05	n1-1002/04-005137
MŠMT , náměstek skupiny regionálního školství, Karmelitská 7 118 12 Praha 1 – Malá Strana	2004-01-05	n1-1003/04-005137

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.